

РЕЗИМЕ

Обједињени извештај о ревизијама правилности и сврсисходности пословања „Правилност и ефикасност поступка јавних набавки у установама ученичког стандарда“

Задовољење потреба деце, која бораве у домовима ученика, могло би бити ефикасније уколико би се више пажње посветило планирању набавки и праћењу извршења уговора о јавним набавкама

Установе ученичког стандарда представљају организовану делатност, којом се у области образовања и васпитања обезбеђују додатни услови за доступније, ефикасније и квалитетније образовање и васпитање ученика. Основни циљ ових установа је обезбеђивање услова за наставак школовања ученицима чије пребивалиште није у седишту школе коју похађају, као и обезбеђивање услова за наставак школовања ученицима из осетљивих друштвених група. На овај начин се сваком детету у Србији пружа једнака могућност за добијање квалитетнијег образовања.

Како би ученици могли да се фокусирају искључиво на своје образовање, домови ученика дужни су да им обезбеде удобно и безбедно окружење за боравак у њима, што подразумева – смештај, исхрана, васпитање, културне, уметничке и спортске активности. Да би испунили овај циљ и задовољили потребе ученика који бораве у овим установама, домови ученика врше набавку широке лепезе добара, услуга и радова као што су: намирнице за припрему хране, намештај, рачунарска опрема, средства за одржавање хигијене, електрична енергија, материјал за текуће одржавања објекта, санација и реконструкција зграда.

Извор: <https://www.artem.edu.rs/>

Наведена добра, услуге и радове домови ученика набављају путем поступка јавне набавке, закључивањем уговора са најповољнијим понуђачем. Домови ученика су дужни да послове јавних набавки обављају у складу са прописима из области јавних набавки и са пажњом доброг домаћина. Такође, домови ученика средњих школа интерним актима ближе су уредили поступак јавне набавке у својој организацији.

У поступку ревизије девет домова ученика, утврдили смо да најмање пажње посвећују процесу планирања набавки. У делу планирања набавки, углавном се ослањају на искуство својих запослених. Седам од девет домова ученика није имало развијену методологију код исказивања потреба, нити јасне инструкције за планирање набавки. У случају исказивања потреба за намирницама, нису детаљно анализирали параметре који директно утичу на предметну набавку као што су: број уписаних ученика, планирани јеловници, као и постављени стандарди квалитета исхране ученика, већ су се углавном ослањали на искуство запослених лица у службама исхране.

Препоруке

Државна ревизорска институција је, у циљу постизања веће ефикасности поступка ЈН, домовима ученика средњих школа дала укупно 71 препоруку, а које се односе на следеће:

- 1) да унапреде процес планирања набавки тако што ће развити инструкције за планирање набавке којима ће утврдити методологију утврђивања и исказивања потреба за предметима набавке, начин истраживања тржишта и начин обликовања предмета набавке и утврђивања процењене вредности предмета набавке;
- 2) да спроводе поступке ЈН благовремено, да техничке спецификације и критеријуме за квалитативни избор привредног субјекта у поступцима ЈН одређују у складу са резултатима истраживања и анализе тржишта, водећи рачуна да тиме не ограничавају конкуренцију;
- 3) да предузимају мере унапређења система праћења извршења уговора о ЈН.

Наведено је имало за последицу да један дом ученика искаже потребу за 263 врсте намирница, а 42 врсте намирница уопште не набави, док друге намирнице набави у количинама знатно већим од исказаних потреба, што је могло утицати на квалитет исхране ученика. Стога се не може јасно тврдити да су исказане потребе домова ученика одговарале стварним потребама.

Иако је обавеза наручиоца да документује све радње током планирања набавке, пет од девет домова ученика није документовало истраживање тржишта, док су четири дома ученика то чинила делимично. Због недостатка писаних трагова о спроведеним истраживањима тржишта, не може се јасно утврдити у ком моменту су запослени вршили ове активности и да ли су подаци били валидни у време покретања поступка, што је могло утицати на обезбеђивање конкуренције у поступцима ЈН. Просечан број пристиглих понуда у поступцима јавних набавки у 2021. години износио је 1,72 понуде по набавци, што је ниже од просечног броја понуда у поступцима јавних набавки у Републици Србији у 2020. години.

Само два дома ученика средњих школа имала су развијену методологију за утврђивање процењене вредности набавке, док остали домови ученика нису документовали истраживање тржишта, нити критеријуме које су примењивали код утврђивања процењене вредности набавке. Домови ученика нису вршили испитивање валидности процењене вредности у време покретања поступка, па се не може утврдити да ли је иста била објективна и валидна у време покретања поступка. Наведено је имало за последицу то да су два дома ученика закључивала уговоре о ЈН у вредности која је била 25% до 50% већа од процењене вредности, што указује на то да процењена вредност није била адекватно одређена. Такође, један дом ученика изменио је процењену вредност јавних набавки за 54% у односу на првобитни план, без јасних критеријума и образложења. Контролне активности тима за планирање у овом делу су изостале па многе спроведене радње у овој фази нису евидентирани и документовани, што је супротно прописима.

Домови ученика су у начелу поштовали прописе из области јавних набавки у току спровођења поступка. Међутим, код дефинисања техничких спецификација и постављања додатних критеријума за избор привредног субјекта изостале су активности истраживања тржишта у погледу броја потенцијалних понуђача, који могу да одговоре на постављене услове набавке. Такође, код осам домова ученика захтевани су додатни услови који се нису могли довести у логичку везу са предметом набавке и који су могли да ограниче конкуренцију у поступку. Тако су на пример, два дома ученика дефинисала техничке спецификације путничких аутомобила, на начин који не представља објективну потребу наручиоца фаворизовањем одређеног понуђача, без испитивања услова на тржишту.

Домови ученика су делимично успоставили систем праћења извршења уговора. Седам од девет домова ученика није имало потпуне евиденције о количинском и вредносном извршењу уговора о јавним набавкама. Наведно је довело до тога да одређени домови ученика имају прекорачење уговорених количина, непоштовање уговорених услова плаћања и набавке без спроведених поступака. Такође, два дома ученика нису уговорила параметре усклађивања цена током трајања уговора, што је довело до тога да су током 2021. године повећали цене појединих намирница на основу захтева понуђача услед непредвиђених околности које су наступиле на тржишту у распону од 12% до 52%.

У наставку дајемо сажете податке о усклађености стања са кључним критеријумима у области јавних набавки.

